

GJYKATA EVROPIANE E TË DREJTAVE TË NJERIUT
SEKSIONI I TRETË

VENDIM

Kërkesa nr. 42684/15

Kleoniqi Sovjani

kundër Shqipërisë

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i tretë), e mbledhur më 3 tetor 2024 si Komitet i përbërë nga:

Peeter Roosma, *kryetar*,

Andreas Zünd,

Oddný Mjöll Arnardóttir, *gjyqtarë*,

dhe Viktoriya Maradudina, *zëvendësanceltare në detyrë e Seksionit*,

Duke pasur parasysh kërkesën më sipër të depozituar më 25 gusht 2015,

Duke pasur parasysh deklaratën e paraqitur nga Qeveria e paditur me të cilën i kërkon Gjykatës të çregjistrojë kërkesën nga lista e çështjeve,

Pas diskutimit, vendosi si më poshtë:

PROCEDURA

1. Çështja e ka origjinën nga një kërkesë kundër Shqipërisë depozituar në Gjykatë sipas nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut (“Konventa”) më 25 gusht 2015 nga një shtetase shqiptare, znj. Kleoniqi Sovjani, e lindur në vitin 1930 dhe me banim në Fort Lee, Shtetet e Bashkuara të Amerikës. Kërkuesja ndërroi jetë më 25 qershor 2018. Vajza e saj, znj. Elida Minga, shprehu dëshirën për të ndjekur kërkesën në vend të mamës së saj të ndjerë.

2. Qeveria Shqiptare (“Qeveria”) u njoftua për kërkesën.

FAKTET

3. Në vitin 1995, kërkuesja mori nga qeveria disa të ashtuquajtura “bono privatizimi” d.m.th. instrumente financiare të tregtueshme me vlerë të shprehur në lek (LEK), të cilat mund të përdreshin për të blerë pronë publike. Data e vlefshmërisë fillestare të tyre më së fundmi është shtyrë deri më 31 dhjetor 2027.

4. Më 14 nëntor 1995, kërkuesja nënshkroi një kontratë shitblerjeje me Agjencinë Kombëtare të Privatizimit (“Agjencia”) për blerjen e një prone publike (“kontrata 1995”). Sipas kontratës, ajo pagoi me para në dorë 870.000 lekë (përafërsisht 4% të çmimit të blerjes) dhe 22.153.520 lekë me bono privatizimi (pjesa e mbetur prej 96% të çmimit të blerjes).

5. Një palë e tretë e kundërshtoi kontratën në gjykatë. Më 4 nëntor 1998, Gjykata e Apelit Korçë vendosi që kontrata ishte e pavlefshme (“vendimi 1998”), më së shumti sepse Agjencia nuk e kishte marrë parasysh të drejtën e parablerjes së paditësit në lidhje me pronën e shitur. Gjykata urdhëroi që të gjitha palët të kthehen në *status quo ante*. Më 20 korrik 1999, Gjykata e Lartë e refuzoi ankimin e kërkueses dhe në vitin 1998 vendimi u bë përfundimtar.

6. Nisur nga refuzimi i autoriteteve për të kthyer shumën e paguar sipas kontratës 1995, kërkuesi depozitoi një padi kundër pasardhësit të Agjencisë, Drejtorisë së Administrimit të Shitjes së Pronës Publike, për të kërkuar pagesën e shumës ekuivalente të të gjithë çmimit të shitjes në lek.

7. Më 2 qershor 2008, Gjykata e Rrethit Tiranë vendosi pjesërisht në favor të saj, duke urdhëruar të paditurin që t'i kthejë kërkueses shumat në të njëjtën formë që ata kishin paguar në vitin 1995, d.m.th. pjesërisht me para në dorë dhe pjesërisht me bono (“vendimi 2008”). Në mungesë të ankimit, vendimi i mësipërm u bë përfundimtar më 17 qershor 2008.

8. Më 23 dhjetor 2008, Ministria e Financave dhe Ekonomisë i ktheu kërkukses shumën prej 870.000 lekësh.

9. Në lidhje me bonot, më 25 shkurt 2009, Ministria informoi kërkuksen që nuk i kishte në dispozicion këto bono. Ministria u shpreh se priste të mblidhte bono pas privatizimit të disa pronave publike dhe atëherë do t'i transferonte bonot te kërkuksja.

10. Më 16 prill 2010, Gjykata e Rrethit Tiranë nxori një urdhër ekzekutimi në lidhje me vendimin e vitit 2008.

11. Më 16 maj 2014, Ministria informoi përmbaruesin që procesi i privatizimit ishte pezulluar dhe do të rifillonte vetëm pas miratimit të kuadrit të ri ligjor. Deri atëherë, kthimi i bonove ishte i pamundur.

12. Katër ditë më vonë, Ministria e Financave informoi Ministrinë e Drejtësisë që ajo synonte të përmbushte detyrimin e saj ndaj kërkukses; megjithatë kjo ishte e pamundur për shkak të pezullimit të procesit të privatizimit dhe mungesës së kuadrit ligjor që lejonte Ministrinë e Financave të blinte bono privatizimi në tregun privat. Ata, gjithashtu, iu referuan “mungesës së kursit zyrtar të këmbimit” të bonove. Në këto rrethana, Ministria e Financave i kërkoj Ministrisë së Drejtësisë që të merrte masat e duhura.

13. Kërkuksja u ankua në Gjykatën Kushtetuese për pamundësinë e ekzekutimit të vendimit të vitit 2008. Në mbrojtje të saj, Ministria e Financave përsëriti problemet e lartpërmendura. Më 5 shkurt 2015, Gjykata Kushtetuese gjeti se Ministria e Financave nuk kishte bërë përpjekje të mjaftueshme për të ekzekutuar vendimin e vitit 2008 dhe prandaj ishte shkelur e drejta e kërkukses për proces gjyqësor të drejtë.

LEGJISLACIONI

14. Kërkuksja u ankua sipas neneve 6 dhe 13 të Konventës për mosekzekutimin e vendimit të vitit 2008. Gjykata vlerëson se çështja duhet të shqyrtohet sipas paragrafit 1 të nenit 6 të Konventës.

15. Gjykata së pari gjen se vajza dhe trashëgimtarja e kërkukses, znj. Elida Minga, ka një interes legjitim për të ndjekur kërkesën në vend të mamasë së saj të ndjerë (shihni *Dalban kundër Rumanisë* [DHM], nr. 28114/95, §§ 1 dhe 39, GJEDNJ 1999 VI, dhe *Ernestina Zullo kundër Italisë* [DHM], nr. 64897/01, § 37, 29 mars 2006).

16. Më tej, Gjykata vëren se, pas negociatave të pasuksesshme për zgjidhje miqësore, më 4 nëntor 2021 Qeveria paraqiti një deklaratë të njëanshme, me qëllim zgjidhjen e çështjeve të ngritura nga ankesa. Më tej, ajo i kërkoj Gjykatës të çregjistronte kërkesën në përputhje me nenin 37 të Konventës.

17. Sipas deklaratës, Qeveria shprehu keqardhje për mosekzekutimin e pjesshëm të vendimit të vitit 2008 dhe mori përsipër që të shtyjë datën e vlefshmërisë së bonove të privatizimit, si edhe të ekzekutojë plotësisht vendimin e vitit 2008. Ajo, gjithashtu, mori përsipër të paguajë 3850 (tre mijë e tetë qind e pesëdhjetë) euro për dëmin jopasuror dhe kosto dhe shpenzime, plus çdo taksë që mund t'i ngarkohet kërkukses. Këto detyrime do të përmbushen brenda tre muajve nga data e njoftimit të vendimit të Gjykatës. Shuma do të konvertohet në monedhën e shtetit të paditur, sipas kursit të këmbimit në datën e pagesës. Në rast të mospagimit të shumës së lartpërmendur brenda periudhës tremujore të lartpërmendur, Qeveria merr përsipër të paguajë një interes të thjeshtë nga mbarimi i kësaj periudhe deri në momentin e shlyerjes, me një normë të barabartë me normën e marxhinale të kreditimit të Bankës Qendrore Evropiane gjatë periudhës së mospagimit plus tre pikë përqindjeje.

18. Kërkuksja parashtroi që ajo nuk besonte se Qeveria do të shtynte afatin e vlefshmërisë së bonove. Gjithashtu, ajo parashtroi se momentalisht kishte mundësi shumë të kufizuara për përdorimin e bonove.

19. Gjykata vëren që neni 37§1 (c) mundëson çregjistrimin e një çështjeje nga lista e saj:

“... për çdo arsye tjetër që, sipas Gjykatës, nuk justifikon vazhdimin e shqyrtimit të kërkesës”.

20. Prandaj, ajo mund të çregjistrojë kërkesën sipas paragrafit 1(c) të nenit 37 bazuar në një deklaratë të njëanshme nga Qeveria e paditur edhe nëse kërkuksi dëshiron vazhdimin e shqyrtimit të çështjes (shihni në veçanti, *Çështja Tahsin Acar kundër Turqisë* (kundërshtime paraprahe) [DHM], nr. 26307/95, §§75-77, GJEDNJ 2003-VI).

21. Gjykata ka krijuar praktikë gjyqësore të qartë dhe të zgjeruar në lidhje me ankimet për mosekzekutimin ose ekzekutimin me vonesë të vendimeve të brendshme (shihni, për shembull *Qufaj Co. Sh.p.k. kundër Shqipërisë*, nr. 54268/00, 18 nëntor 2004, dhe *Gjyli kundër Shqipërisë*, nr. 32907/07, 29 shtator 2009).

22. Për t'u kthyer te çështja konkrete, Gjykata thekson se data e vlefshmërisë së bonove të privatizimit është shtyrë tashmë (shihni paragrafin 3 më lart). Në lidhje me parashtimin e kërkukses që mbeteshin shumë pak mundësi për të përdorur bonot, ky problem nuk ishte pjesë e objektit për të cilin është marrë vendimi i vitit 2008. Prandaj, nuk përbën pjesë të objektit të çështjes përpara Gjykatës.

23. Prandaj, duke pasur parasysh pranimet që përmban deklaratat e Qeverisë, si edhe shumën e propozuar të kompensimit – që është në përputhje me shumën e dhëna në çështje të ngjashme – Gjykata vlerëson që nuk justifikohet më tej vazhdimi i shqyrtimit të kërkesës (neni 37§1(c)).

24. Në përfundim, Gjykata thekson që nëse Qeveria nuk përmbush kushtet e deklaratës së saj të njëanshme, kërkesa mund të futet përsëri në listë në përputhje me paragrafin 2 të nenit 37 të Konventës (shihni *Josipović kundër Serbisë* (vendim), nr. 18369/07, 4 mars 2008).

25. Nisur nga sa më sipër, është me vend që çështja të çregjistrohet nga lista.

Për këto arsye, Gjykata, unanimisht:

Vendos që vajza dhe trashëgimtarja e znj. Elida Minga legjitimohet për të ndjekur kërkesën në emër të mamasë së saj të ndjerë;

Mban parasysh kushtet e deklaratës së Qeverisë së paditur dhe të rregullimeve për të siguruar përmbushjen e angazhimeve të përmendura në të;

Vendos të çregjistrojë kërkesën nga lista e saj e çështjeve në përputhje me nenin 37§1(c) të Konventës.

Bërë në gjuhën angleze dhe njoftuar me shkrim më 24 tetor 2024.

Viktoriya Maradudina
ZËVENDËSKANCELARE NË DETYRË

Peeter Roosma
KRYETAR